

Pred padanjem bank

IRENA FERLUGA

Saj klecale so banke tudi že doslej, a da bi jih začeli spuščati v stečaje, tega si Evropa (po Cipru) za zdaj še ne more predstavljati. Kolikor jih je pokazalo slabosti v začetku krize, so jih države hitro dokapitalizirale, v nekaj letih so odprodale veliko nepotrebnih (nebančnih) družb in, kot na primer v Sloveniji znana KBC, večji del državne pomoči že tudi vrnilo. Ali so s tem res sanirale svoje portfelje na dolgi rok, pa bodo pokazali letošnji stresni testi, ki naj bi bili odločilni za prihodnjo strukturo bančnega sistema v EU. Kar 124 bank bo Evropska centralna banka letos zajela v obremenilne teste, rezultati bodo znani šele oktobra. In prve izjave Daniele Nouy, pred kratkim imenovane na mesto operativne nadzornice bank pri ECB, dajo slutiti, da se Evropa pripravlja na korenite reze v bančništvu. O tem, da bi morala katera od bank zapreti vrata, se doslej javno ni govorilo, da ne bi panični varčevalci, ki bi se zbal za svoje prihranke, z navalom na bančna okenca takšnega umiranja bank še pospešili in razširili.

V šestem letu krize so varčevalci res že marsičesa vajeni, a za svoje prihranke se jim doslej še ni bilo treba bati. Vsaj tistim ne, katerih depoziti so v mejah zajamčenih vsot 100.000 evrov. Tudi če banka gre v stečaj, je slovenska jamstvena shema takšna, da depozite do te višine solidarno pokrijejo druge banke. Če tega denarja nimajo, kajti stalnih fondov za te namene nimajo oblikovanih, priskoči na pomoč država. Nekatere banke v območju evra nimajo prihodnosti in bi jih bilo treba pustiti propasti, je pred dnevi za Financial Times dejala Nouyjeva. Pogumna izjava, ki veliko pred izvedbo stresnih testov napoveduje slabo zdrave bank v EU. Slovenska decembrska izkušnja z dokapitalizacijo bank je pokazala dvoje: da so bili stresni testi napravljeni po najbolj neugodnem scenariju za prihodnja leta in da so bile tri največje banke v tako nezavidljivem položaju, da bi se zaradi njihovega padca (ali pa vsaj največje med njimi) resno zamajalo celotno gospodarstvo. So bili podatki o poslovanju bank še slabši, kot so bili skriti za najbolj neugodnim scenarijem stresnih testov? Bodo potrebne nove revizije, da bi dognali dejansko stanje? Ali pa so potrebne, da bi dokazali upravičenost razlastitve prejšnjih delničarjev in lastnikov podrejenih obveznic, ki že ubirajo sodne poti? Ker so med njimi tudi tujci, ki so na Varšavski borzi kupovali delnico NKBM, je stvar še bolj (mednarodno) resna za slovensko vlado.

So bili podatki o poslovanju bank še slabši, kot so bili skriti za najbolj neugodnim scenarijem stresnih testov?

Slovenska izkušnja s stresnimi testi bi lahko bila poučna izkušnja za EU, da bi testi, ki se bodo začeli izvajati spomladi, pokazali resnično rentgensko sliko evropskega bančnega sistema, ki ga poslej očitno ECB ne namerava več za vsako ceno reševati z dokapitalizacijami. Če gre na eni strani za verodostojnost ECB, ki prevzema nadzor nad bankami, bo treba to dejstvo soočiti tudi z drugo stranjo: s pričakovano reakcijo bančnih komitentov in posledicami dejstva, da nekaj bank verjetno res ne bo prestalo stresnega testa, saj da dosedanji testi naj ne bi pokazali dejanskih težav. Šlo bo tudi za vprašanje sposobnosti EU, da se bo znala v takšnih primerih ustrezno odzvati. Pot do trdnega in varnega bančnega sistema bo torej v Evropi precej bolj trnova, kot so to reševali v ZDA. Tam so v prednosti, ker lahko njihov Fed natiska dolarjev, kolikor jih trenutno potrebujejo.